

Školní vzdělávací program školní družiny
při Základní škole Ostrov, Masarykova 1289,

okres Karlovy Vary

„Družina - Ostrov zábavy a poučení“

Úvod

Školní družina při ZŠ Masarykova 1289, Ostrov 363 01.

Školní družina je zřízena podle zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a řídí se podle vyhlášky MŠMT č. 74/2005 o zájmovém vzdělávání.

ŠD realizuje výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost mimo vyučování.

Činnosti probíhají formou pravidelných, průběžných a příležitostných aktivit z oblasti vzdělávací, odpočinkové, rekreační a zájmové činnosti.

Pravidelné činnosti jsou dány každodenním zaměstnáním oddělení dle týdenní skladby zaměstnání.

Průběžné činnosti jsou tvořeny spontánními aktivitami dětí – při činnostech odpočinkových, rekreačních a při pohybu venku nechat dětem prostor k individuálnímu výběru her.

Příležitostné činnosti jsou činnosti, překračující rámec jednoho oddělení (vánoční besídka, vánoční dílna a jarmark, celoškolský podzimní projekt a školní slavnost, ...).

Práce školní družiny je zcela samostatnou oblastí výchovně vzdělávací činnosti a řídí se specifickými pravidly pedagogiky volného času.

Provoz školní družiny je každý den od 6:00 hod. do 16:20 hod.

Počet oddělení: 4 (maximální kapacita 120 žáků)

Počet vychovatelek: 4

Kontakty:

Ředitel základní školy: Mgr. Helmut Harzer

Telefon: 353800412

Vedoucí vychovatelka: Malá Vendulka

Telefon: 353 800 421

E-mail: vendulka.mala@1zsostrov.cz

www: www.1zsostrov.cz

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2010

Charakteristika zařízení ŠD

ŠD zabezpečuje žákům náplň volného času v době po vyučování, před odchodem domů nebo do jiných zájmových aktivit.

Probíhá při činnostech spojených s odpočinkem, rekreací, zájmovou činností, zábavou.

Usilujeme o to, aby časové rozvržení a uspořádání činností podporovalo zdravý tělesný, duševní a sociální vývoj dítěte.

Vychovatelky působí na žáky v době zvýšené únavy z vyučování. V této době se projevuje zvýšená potřeba pohybu jako kompenzace dlouhého sezení při vyučování. Těmto požadavkům se snažíme přizpůsobit režim dne v družině.

Školní družinu navštěvují žáci 1. stupně. Máme zkušenosti také s dětmi, které mají poruchy učení i chování.

Přednostně jsou přijímáni žáci 1. stupně. Žáci, kteří nejsou přihlášení k pravidelné denní docházce, mohou navštěvovat ranní družinu. Dočasné umístění dítěte ve ŠD je možné pouze v případě řešení závažné rodinné situace a povoluje ho ředitel školy. Pokud je ze závažných důvodů nečekaně ukončeno dříve vyučování, jsou žáci umístěni ve ŠD i pokud nejsou přihlášení a to do skončení jejich původní vyučovací hodiny.

Spolupráce s rodiči se stále rozvíjí. Rodiče mohou ŠD kdykoliv navštívit a osobně s vychovatelkami vyřídit, co potřebují. V kontaktu s rodiči jsme v případě potřeby také telefonicky. Informace rodičům předáváme i prostřednictvím školní matriky.

Naše ŠD se pravidelně účastní soutěží v rámci okrsku (recitační, výtvarné, pěvecké, sportovní). ŠD se také účastní akcí pořádaných školou – vánoční a velikonoční dílna, vánoční a velikonoční trh, podílí se na přípravě školní podzimní slavnosti, podílí se na výzdobě školy.

Popis materiálních a ekonomických podmínek

Žáci jsou do ŠD přijímáni na základě zápisního lístku. Do ŠD chodí žáci 1. stupně. Školní družinu tvoří 4 oddělení. Oddělení ŠD jsou umístěna v 1. patře hlavní budovy ZŠ. Masarykova. Oddělení jsou prostorná a prosvětlená, vybavena novým nábytkem. K vybavení družin patří standardní nábytek, koberec určený k relaxaci, audiovizuální technika, stolky, židle a pestrý výběr hraček, či sportovního náčiní. Děti mohou

využívat ke sportovním i rekreačním hrám upravenou chodbu u školních družin, tělocvičnu, bazén a městská hřiště v okolí. K promítání filmů využíváme multimediální učebnu. K didaktickým činnostem navštěvujeme počítačovou učebnu, která je též v budově školy.

Bezpečnost a ochrana zdraví

Žáky seznamujeme s možnými riziky pohybu ve škole i mimo ni.

Žáci jsou poučeni o zvýšené hygieně, mytí rukou, dezinfekci, nošení roušek a rozestupech.

Seznamujeme je s možnými následky různých činností, se správnými způsoby používání nástrojů a různých předmětů.

Žáky poučujeme o zásadách správného chování nejen ve škole, ale také na veřejnosti a na komunikacích. Také jim připomínáme, jak se mají chovat v době prázdnin.

Žáky také seznamujeme s postupem při úrazu nebo v případě požáru.

Režim dne

Uspořádání režimu dne dává možnost pružně reagovat na individuální potřeby aktivity i odpočinku dětí.

Umožňuje organizaci činností v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci, reaguje i na neplánované situace v družině. Poměr řízených a spontánních činností je vyvážený.

Žáci jsou podněcováni k vlastní aktivitě. Tyto aktivity probíhají formou individuální nebo skupinové činnosti.

Maximálně využíváme pěkné počasí k pobytu venku. Organizujeme vycházky a hodně času trávíme na hřišti v blízkosti školy.

Po vyučování dochází k velkému poklesu výkonnosti. Doba a způsob odpočinku se řídí potřebami žáků. Po odpočinku navazují zájmové činnosti různého zaměření.

Činnosti zaměřené na pohyb provádíme nejen venku, ale také v tělocvičně, kterou máme k dispozici téměř každý den.

Denní skladba zaměstnání

Odpočinkové činnosti – mají odstranit únavu, zařazují se nejčastěji po obědě.

Rekreační činnosti – slouží k regeneraci sil, převažuje v nich odpočinek aktivní s náročnějšími pohybovými prvky. Hry a spontánní činnosti mohou být rušnější.

Zájmové činnosti – rozvíjejí osobnost žáka, umožňují žákům seberealizaci i kompenzaci možných pohybových dovedností a poznání. Jde o řízenou kolektivní nebo individuální činnost, organizovanou nebo spontánní aktivitu.

Příprava na vyučování – zahrnuje okruh činností související s plněním školních povinností, není však legislativně stanovena jako povinná činnost ŠD. **Vypracování domácích úkolů je možné pouze se souhlasem zákonného zástupce. Příprava na vyučování probíhá formou didaktických her, matematických a vědomostních soutěží, doplňováním a upevňováním školních poznatků při průběžné činnosti ŠD.**

Získávání dalších doplňujících poznatků - při průběžné činnosti ŠD (např. vycházky, poslechové činnosti, práce s knihou a časopisy).

Pobyt žáků v družině provází řada režimových momentů – převlékání, přechody, sebeobslužné činnosti. Snažíme se, aby probíhaly s co nejmenším úsilím, bez stresů a žáci je vykonávali automaticky.

Personální obsazení

Počet vychovatelek odpovídá počtu otevřených oddělení v daném školním roce.

V ŠD pracují 4 vychovatelky, 3 vychovatelky v současnosti splňují požadavky na předepsanou odbornou způsobilost.

Vychovatelky mají zájem o svůj odborný růst, snaží se dále vzdělávat (odborná školení, DVPP, ...).

Vychovatelky se chovají a jednají v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovně vzdělávací činnosti v ŠD. Snaží se pružně a citlivě reagovat na okamžitou situaci.

Předávají nové poznatky a snaží se vést žáky k citovému prožívání bezprostředních vztahů k okolí.

Usilují o to, aby výsledkem byla pohoda a prožitek žáků, jejich zaujetí pro činnost, radostné prožití pobytu v ŠD.

Přijímání žáků do ŠD a pravidla komunikace

Do školní družiny se přijímají děti z 1. - 3. tříd. O zařazení žák do školní družiny rozhoduje ředitel školy na základě vyplněné žádosti odevzdané v daném termínu. Rodiče vyplní řádně zápisní lístek (kontaktní telefon, veškeré zdravotní problémy atd.). Dítě se vyzvedává přes čip (na dítě 1 čip povinně). Seznam osob, které vlastní čip, je uveden v zápisním lístku. V případě, že žáka má vyzvednout osoba, která není uvedena v zápisním lístku, musí se prokázat písemným sdělením zákonných zástupců, že jsou oprávněni žáka vyzvednout. Lístek musí obsahovat datum, čas odchodu, jméno osoby, která má dítě vyzvednout a podpis zákonného zástupce. Měsíční poplatek za ŠD ve výši 160,- Kč se platí bankovním převodem 2x a to za období: září – říjen 640,-Kč v termínu do 30. 9.; leden – červen 960,-Kč v termínu do 31. 1. nebo za celý školní rok tj. 1 600,-Kč v termínu do 30. 9..

Pravidla styku s rodiči, zákonnými zástupci - v případě potřeby řešení výchovných problémů žáka aj. záležitostí, se individuálně domluví schůzka.

Konkrétní cíle vzdělávání ve školní družině

- rozvoj osobnosti dítěte
- získávání všeobecného vzdělávání nebo všeobecného a odborného vzdělání
- získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně vycházející ze zásad trvale udržitelného rozvoje a o bezpečnosti a ochraně zdraví
- usnadnění svým pojetím přechodu žáků z předškolního vzdělávání a rodinné péče do povinného, pravidelného a systematického vzdělávání
- respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka
- vedení žáků k všestranné a otevřené komunikaci
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city a chování, jednání a prožívání životních situací (rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě)
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně

zodpovědný

- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám
- připravit žáky k tomu, aby se projevovali jako svobodné a zodpovědné osobnosti, aby uplatňovali a naplňovali své povinnosti

Obsah vzdělávání ve školní družině

- navazuje na ŠVP prvního stupně ZŠ a školní družiny se týká bod **Člověk a jeho svět**

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

V této kapitole se budeme snažit u dětí

- **pěstovat pěkné mezilidské vztahy**
 - chování ke spolužákům i dospělým osobám
 - oslovování kamarádů i dospělých
 - vést s dětmi rozhovory na témata – vztahy v rodině, trávení volného času, pomoc starším osobám
- **vést děti k samostatnosti a správnému vystupování na veřejnosti**
- **umět zvládat základní sebe-obslužné činnosti**
- **poznávat a chránit přírodu**
 - práce s atlasy (živočichové, rostliny, města a jejich znaky, země a vlajky)
 - práce s encyklopediemi
 - seznámení s chráněnými územími ČR, hrady a zámky
 - rozhovory s dětmi o bohatství lesa, polí, luk
 - připomínání lidových přísloví a pranostik, lidových tradic
 - vycházky – orientace v místě bydliště a okolí

1. Místo, kde žijeme

Tento tématický okruh zahrnuje:

- poznávání nejbližšího okolí
- organizaci života v rodině, ve škole, ve společnosti, v obci
- poznávání okolí školy, cestu do školy a ze školy

- poznávání různých služeb a důležitých budov v obci (knihovna, obecní úřad, pošta, zdravotní středisko, kostel, výrobní pracoviště, obchody, ...)
- využívání tématických vycházek

2. Lidé kolem nás

Tento tématický okruh žákům ukazuje:

- osvojování zásad vhodného chování a jednání mezi lidmi
- uvědomování si významu a podstaty tolerance a vzájemné úcty
- pomáhání lidem k seznámení se se základními právy a povinnostmi
- osvojování a dodržování základů společenského chování, umění sdělit poznatek, schopnost naslouchat, tolerance ve skupině, stolování, ...
- vytváření kladných vztahů ke spolužákům

3. Lidé a čas

Základem naplňování tohoto okruhu bude ve školní družině především sestavování správného režimu dne a jeho dodržování.

- učit děti, jak mají využívat svůj čas, vytvářet návyky na pravidelnou přípravu na vyučování a především na vyplňování volného času
- vytvářet základy pro využívání smysluplné volnočasové aktivity

4. Rozmanitost přírody

Do tohoto tématického okruhu budou zahrnuty pestré aktivity:

- seznámit žáky s rozmanitostí a proměnlivostí přírody živé a neživé
- tématické vycházky a pobyty v přírodě
- pozorovat změny v přírodě a následné výtvarné či jiné zpracování poznatků
- pečovat o pokojové rostliny
- zařazovat jednoduché pokusy
- ekologie

5. Člověk a jeho zdraví

Aktivity, související s tímto tématickým okruhem, budou směřovat k průběžné

pěči o osobní hygienu, předcházení úrazů, dbaní na bezpečnost při činnostech. Mimo průběžné a každodenní činnosti můžeme zahrnout i akce pořádané aktivisty Červeného kříže (besedy, nácvik jednoduchého ošetření).

Do této části můžeme zařadit pohybové a tělovýchovné aktivity – obsah pravidelného pobytu venku či v tělocvičně nebo ve školním bazénu.

Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopnosti poznávání

- orientovat se v možnostech smysluplného trávení volného času, vybrat si zájmové činnosti dle svých možností, rozvoj zájmů, odmítnout nevhodné nabídky na využití volného času

- rozvíjení citové stránky osobnosti, citové vazby

- rozvíjení postřehu pomocí her

Sebepoznání a sebepojetí

Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině

- kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí

- posilování pozitivního myšlení

- objektivní hodnocení činnosti každého člena

- vytváření vlastní bezpečné sociální skupiny

- temperament, postoje, hodnoty

- všímat si dění i problémů a situací, nevyhýbat se řešení problémů

- rozlišit správná a chybná řešení

- dokončovat započatou práci

Seberegulace a sebeorganizace

Odpovědnost za své chování

- dodržovat zásady bezpečného chování, neohrožovat své zdraví ani zdraví ostatních

- poznávat bezpečná místa pro hry

- rozhodovat samostatně o svých činnostech, uvědomovat si odpovědnost za své chování

- projevovat citlivost a ohleduplnost

- rozpoznat vhodné a nevhodné chování

- vnímat nespravedlivost, agresivitu, šikanu, dokázat se bránit
- dokázat se prosadit i podřít, přijmout kompromis
- respektovat jiné
- tolerantnost k odlišnostem mezi lidmi

Psychohygienu

Výchova ke zdravému životnímu stylu

- výchova k odpovědnosti za svou osobu, posilování tělesné zdatnosti
- výchova k odpovědnosti za své zdraví, vhodné chování, rozpoznat nebezpečí
- výchova ke správným stravovacím návykům, pitný režim, svačina – prostředí a úklid po sobě
- dodržování osobní hygieny, základní hygienické návyky, mytí rukou, používání kapesníků, ubrousků, používání WC
- odpovědnost za úklid svých věcí v šatně, za pořádek a správné uložení věcí

Ovládání negativních citových reakcí

- vypořádat se se stresem, formulovat těžkosti a společně hledat řešení
- řešení životních situací (nemám kamarády, nemám si s kým hrát, do družstva mě nechtějí)
- vyrovnání se s nedostatky a neúspěchy, hledat způsob nápravy

Kreativita

- zařazování do činnosti kreativní hry
- vytváření dílčích podmínek, pomůcek, příležitostí pro tvořivost při hraní
- podněcování zájmu a využívání tvořivosti dětí při výzdobě a činnosti ŠD
- nechat děti organizovat různé činnosti, vytvářet podmínky pro realizaci

Sociální rozvoj

Poznávání lidí

- prevence sociálně patologických jevů
- podobnost a odlišnost lidí
- rozdíly v prožívání, v myšlení a v jednání
- naučit se zachovat klid a rozvahu, nezmatkovat

Mezilidské vztahy

Formování životních postojů

- vytváření společensky žádoucích hodnot

- vytváření základů právního vědomí (úcta, porozumění, tolerance)
- schopnost a ochota pomoci
- vytvoření vlastního sebevědomí
- posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům
- prevence sociálně patologických jevů – drogy, alkohol, kouření, delikvence, virtuální drogy, šikanování, vandalismus, násilné chování, rasismus
- podobnost a odlišnost lidí

Komunikace

- posilování komunikačních dovedností
- kultivace slovního i mimoslovního projevu
- rozvíjení slovní zásoby
- schopnost vyjádřit se, požádat o pomoc, o radu
- schopnost formulovat myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi
- komunikovat bez ostychu s vrstevníky i dospělými
- schopnost vyjadřovat své pocity řečí, gesty, komunikovat kultivovaně
- schopnost naslouchat
- uplatnění se v kolektivu
- kulturní život

Kooperace a kompetice – akce školní družiny

- soužití dětí různorodých kolektivů
- hraní her ve skupinkách, v týmech
- umět a chtít se podřídit i prosadit při skupinové činnosti
- naučit se říct ne

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

- řešení různých situací
- pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností a postojů
- důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvality
- posilování schopnosti objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování

Hodnoty, postoje, praktická etika

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občanská společnost a škola

Místo, kde žijeme – vztah ke své škole, městu, státu (vycházky, výlety, poznatky z cest)

Lidé kolem nás - příbuzenské vztahy v rodině, vztahy mezi dětmi ve škole

- pravidla soužití
- chování lidí – pravidla slušného chování, zdravení
- školní tucet zásad pro dobré občanské soužití
- principy demokracie

Občan, občanská společnost a stát

- základní lidská práva a práva dítěte
- oslovování křestním jménem mezi spolužáky
- práva a povinnosti

Formy participace občanů v politickém životě

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

- plánovat, organizovat, řídit a hodnotit
- odhadovat rizika svých nápadů, odpovědnost
- uvědomovat si svá práva a práva druhých

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá

- regionální pověsti a báje
- poznávání života dětí v jiných zemích pomocí časopisů, vyprávění, četby
- tradice, zvyky, odlišnost způsobů života
- návštěva kulturních institucí – muzeum, hvězdárna, knihovna, galerie
- orientace v čase

Objevujeme Evropu a svět

- zážitky z cest do zahraničí, vyprávění z dovolené
- seznamovat se s životem a zajímavostmi v jiných zemích

Jsme Evropané

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Kulturní tradice

Lidské vztahy

Etnický původ

Multikulturalita

Princip sociálního smíru a solidarity

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy

Využívání prostředí v okolí školy k relaxaci, ke sportování, k hrám

Poznávání přírody a ochrana

Základní podmínky života

Voda, vzduch – ochrana a co můžeme udělat my

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Činnost člověka v přírodě (pozitivní, negativní)

Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody

Likvidace odpadů – třídění odpadů

Den Země – úklid družinového hřiště

Vztah člověka k prostředí

Rozmanitost živé a neživé přírody

Ochrana přírody – praktické poznávání přírody

Proměny přírody, roční období, vycházky do okolí školy, vycházky a pozorování změn na školním pozemku, vyprávění o práci na zahrádkách apod.

Tradiční i netradiční materiály – práce a vyrábění v družince

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tématické okruhy receptivních činností:

- kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- pěstování kritického přístupu k reklamě, nepodléhat, nevynucovat si výrobky známé z televizních reklam
- interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
- stavba mediálních sdělení
- vnímání autora mediálních sdělení
- fungování a vliv médií ve společnosti

Tematické okruhy produktivních činností:

- tvorba mediálního sdělení
- práce v realizačním týmu

Hodnocení

Hodnocení většího či menšího tématického celku provádíme po skončení nebo i v průběhu, zamýšlíme se nad tím, zda byl vytyčený specifický cíl naplněn a jaké další cíle byly sledovány.

Podle získaných výsledků můžeme dál plánovat tématické celky, jejich části upravovat, obměňovat, obohacovat o nové náměty, hledat nové prostředky činnosti.

Hodnocení směrem k žákům provádíme průběžně – hodnotíme individuální výsledky žáků, jejich pokroky, úspěchy, nezdary. Individuální hodnocení má zvláštní význam i

pro sebehodnocení žáka. S žákem o pokrocích, kterých dosahuje, vhodným způsobem hovoříme.

Z pohledu celého oddělení hodnotíme aktivitu, zájem žáků, jejich náměty a plnění pedagogického záměru.

Všechny realizované činnosti hodnotíme v souladu s výchovně vzdělávacím programem a zejména z pohledu přínosu pro žáky, což je podkladem pro další práci.

Závěr

Společně s žáky se snažíme vytvářet hranice správného chování. Snažíme se žáky oceňovat, dáváme prostor pro jejich názor a řešení ve věcech, které se jich týkají.

Dáváme jim možnost si vybrat a nehodnotíme osobnost žáka, ale jeho výkon.

Nezbytnou podmínkou úspěšné výchovy je nejen láska, ale také respektování osobnosti dítěte.

Přejeme si, aby z dětí vyrostli šťastní, úspěšní a tvořiví lidé, kteří budou schopni zvládat běžné i náročné situace se smyslem pro zodpovědnost.

Pro rozvoj řady kompetencí je zapotřebí pravidelný a dlouhodobý styk s vrstevníky a dalšími lidmi. Pro život se potřebujeme naučit domluvit, vycházet a spolupracovat s nejrůznějšími lidmi – nejen s těmi blízkými a s přáteli, ale i s lidmi, kteří se od nás odlišují co do schopností, chování, zvyků, temperamentu, zájmů, ...

Ideálním prostředím, kde se to děti mohou učit, je přirozená vrstevnická skupina ve školní družině.

V Ostrově dne 1. 9. 2021

Mgr. Helmut Harzer

ředitel školy

Vendulka Malá

Vedoucí vychovatelka školní družiny